

Modulul 1: Ce este viața personală?

Ce este viața personală? Aceasta este o întrebare esențială, deoarece viața personală ne influențează în multe feluri. Există multe lucruri pe care oamenii vor să le mențină în intimitatea vieții lor personale și multe modalități de a face acest lucru.

În acest modul vei învăța sensul expresiei „viață personală”. Vei afla ce lucruri vor oamenii să mențină în intimitatea vieții lor private și cum acționează ei pentru a reuși acest lucru.

Imagine: Ce aspecte ale vieții personale poți identifica în această imagine?

Lecția 1

Ce este viața personală?

Această lecție are un scop...

În această lecție vei învăța trei moduri diferite în care este folosită expresia „viață personală”. Vei analiza câteva situații în care oamenii au intimitate sau nu au intimitate.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici trei moduri în care este folosită expresia „viață personală” și să dai exemple pentru fiecare dintre acestea.

Cuvinte cheie...

intimitate

protejarea informațiilor personale

comportament privat

Idei de reținut...

Ce este viața personală?

Cum ai explica înțelesul expresiei viață personală? Iată câteva idei care te-ar putea ajuta.

- **Intimitate.** Intimitatea apare atunci când o persoană sau mai multe persoane nu pot fi observate de alții.
  - ✓ Când tu și prietenul tău/prietena ta sunteți împreună într-o cameră și nimeni nu vă poate vedea sau auzi, aveți intimitate.

intimitate: *atunci când o persoană nu este văzută de alte persoane dacă nu vrea să fie văzută*

- **Protejarea informațiilor personale.** Un alt aspect al vieții personale este când oamenii nu vor ca ceilalți să aibă informațiile pe care le au ei.
  - ✓ Faptul că tu și prietenul tău/prietena ta aveți un secret față de alții face parte din viața voastră personală.

protejarea informațiilor personale: *limitarea accesului celorlalți la anumite informații*

Ce aspect al vieții personale poți identifica în această imagine?

- **Comportament privat.** Viața personală se mai referă și la faptul că oamenii se comportă cum doresc, fără ca ceilalți să se amestece.

✓ Atunci când tu și prietenii tăi formați un club secret în care ceilalți nu sunt admiși, aveți un comportament privat.

comportament privat: *faptul de a acționa așa cum dorești fără a fi deranjat de ceilalți*

Ce aspect al vieții personale poți identifica în această imagine?

Rezolvă problema...

Poți să găsești și să descrii diferite aspecte ale vieții private?

Aceasta este o poveste despre un băiat pe nume Bogdan, căruia îi place foarte mult să scrie povești și să deseneze. Acum încearcă să scrie o poveste despre un supererou pe nume Marius cel Fantastic. Această poveste te va ajuta să te gândești la ceea ce înseamnă viața personală. Acesta este Capitolul 1 al poveștii. Vei citi alte părți ale poveștii în alte lecții din acest manual.

Când termini de citit Capitolul 1 din *Marius cel Fantastic*, lucrează cu un partener pentru a analiza cu atenție povestea și a răspunde la întrebările de la sfârșit.

Marius cel Fantastic

Capitolul 1

Încă o dată, Marius cel Fantastic salvează situația. Din ascunzătoarea sa îndepărtată a simțit imediat că Titanii au probleme. Titanii sunt echipa sa de fotbal preferată. Anul acesta sunt favoriți la titlul de campioni europeni.

Marius cel Fantastic știe că doar el, cea mai puternică, cea mai curajoasă, cea mai deșteaptă persoană din lume, poate salva Titanii. Ca un fulger, își ia zborul spre misiunea sa plină de pericole, plutind pe deasupra norilor. Vederea lui pătrunzătoare reperează imediat avionul cu probleme în care se află echipa Titanilor.

Marius își întinde brațul său puternic de oțel și stabilizează avionul gata să se prăbușească. Cu grijă, ghidează avionul spre aeroport și spre o aterizare sigură.

Fanii îi întâmpină cu urale zgomotoase pe membrii echipei care intră pe stadion. Datorită lui Marius cel Fantastic, meciul nu va fi anulat.

Marius nu rămâne. Se întoarce grăbit în ascunzătoarea sa secretă. Este singurul loc unde poate scăpa de reporteri. Doar aici poate aștepta liniștit următoarea sa misiune.

„Hei, Bogdan, te-ai trezit devreme azi. Iar scrii povești și desenezi? Arată-mi și mie”, spuse Lili, sora lui Bogdan. Se uită spre ecranul calculatorului.

„Nu-i nimic, Lili. E doar... ei bine, e privat.”, a răspuns Bogdan. A întins mâna și a oprit calculatorul.

„Privat? În apartamentul ăsta plin de lume? Glumești!” a exclamat Lili. „De altfel, de ce trebuie să-ți ții lucrurile ascunse? Ce e așa de secret în poveștile și desenele tale?”

„E treaba mea”, a răspuns Bogdan. „Ceea ce e în calculatorul meu e al meu. Nu vreau să vadă nimeni. Nici măcar tu.”

„Bine, Bogdan”, spuse Lili supărată. „Dacă așa vrei tu... Am înțeles.”

Chiar atunci intră în cameră mama lor. „Ce s-a întâmplat?”, întrebă ea.

„Oh, Bogdan își păzește calculatorul ca și cum ar fi ceva super secret”, a răspuns repede Lili.

„Bogdan are dreptul de a ține anumite lucruri secrete”, i-a explicat mama sa. „Ar trebui să încerci să respecti intimitatea celorlalți. Cum te-ai simți dacă Bogdan ți-ar cere să îi arăți jurnalul tău?”

Lili s-a simțit un pic stânjenită. Mama lor le-a spus să vină în bucătărie, unde tatăl lor pregătea micul dejun.

Tatăl lor îi salută vesel. Chiar în acel moment, sună telefonul. „Răspund eu”, spuse el. „Oare cine sună așa de dimineață?”

„Alo. Eu sunt”, îl auzi Bogdan pe tatăl său spunând în receptor. „Am câștigat un premiu? E minunat! Ce premiu?”

Tatăl lui Bogdan s-a înfuriat dintr-o dată. „Vrei numărul cardului meu de credit? De ce?”, întrebă el. „Îmi pare rău, dar nu dau această informație oricui, și mai ales la telefon. La revedere.”

„Nu mai există intimitate”, spuse tatăl lui Bogdan, închizând telefonul.

„Apropo, copiii”, spuse mama lor, „bunica o să vină să stea cu noi câteva luni. Își repară casa.”

Lui Bogdan nu-i prea plăcu vestea. „Deja suntem prea mulți în apartamentul ăsta. Acum o să fim cinci”, se plânse el.

„Lili, bunica poate sta cu tine în cameră”, îi spuse mama sa.

„Mamă, când bunica vine în vizită la noi se încuie în camera mea. Cred că se crede o scriitoare importantă. Întotdeauna găsesc hârtii împrăștiate prin toată camera”, se plânse Lili.

Bogdan se îndreptă spre ușă. „Trebuie să mă duc la școală”, spuse ieșind pe ușă. „I-am promis dnei Cristea că o să vin devreme ca să o ajut să facă niște desene pentru panoul de anunțuri.”

Comportamentul lui Bogdan este un exemplu de intimitate, protejarea informațiilor personale sau comportament privat? De ce?

Comportamentul tatălui este un exemplu de intimitate, protejarea informațiilor personale sau comportament privat? De ce?

Comportamentul bunicii este un exemplu de intimitate, protejarea informațiilor personale sau comportament privat? De ce?

Analizează cu atenție

- ? Cine dorea să păstreze ceva privat?
- ? Ce doreau aceștia să țină privat?
- ? Față de cine doreau să țină aceste lucruri private?
- ? Ce exemple de viață personală din poveste se referă la
  - intimitate
  - protejarea informațiilor personale
  - comportament privat

Rezolvă problema...

Poți să identifici aspecte ale vieții personale?

Citește următoarele situații. Apoi, lucrează cu un partener pentru a răspunde la întrebările din secțiunea „Aplicații practice”.

1. Raul și Mihai stau în aceeași cameră. Fiecare are un birou al său personal. Băieții au promis să nu se uite în sertarele biroului unul la celalalt fără permisiune.
2. Sara a primit un telefon de la Liana, prietena ei cea mai bună. Când a sunat telefonul, ea a închis ușa camerei sale, pentru că nu vroia ca fratele ei mai mare să audă ce vorbește.
3. „Cum a fost azi la școală?” a întrebat mama Mirandei. Miranda a răspuns: „Sunt supărată. O colegă de-a mea a crezut că cineva i-a furat stiloul. Când toată lumea a ieșit în pauză, mi-a căutat în ghiozdan.”
4. Andrei căută în buzunarele pantalonilor pe care i-a avut ieri pe el și a scos un bilețel de la Diana. Mama sa i-a spus că o să spele rufele azi, și întotdeauna verifică buzunarele înainte de a băga hainele în mașina de spălat.

În ce fel este comportamentul acestei persoane un exemplu de viață personală/privată?

În ce fel este comportamentul acestei persoane un exemplu de viață personală/privată?

Aplicații practice

? Cine dorea intimitate în fiecare situație?

? Ce dorea fiecare persoană să țină privat?

? În fiecare situație, față de cine dorea fiecare persoană să țină ceva privat?

? Cum a acționat fiecare persoană pentru a avea intimitate?

? Care dintre situații crezi că sunt exemple de intimitate, protejarea informațiilor, sau comportament privat? De ce?

? Ce aspecte ale vieții tale personale poți exemplifica?

Folosește ceea ce știi...

1. Timp de o zi, fă o listă cu diferite aspecte ale vieții personale pe care le observi la televizor sau în jurul tău. Ce doresc oamenii să țină privat? Cum procedează pentru a reuși să mențină aceste lucruri private? Arată lista și celorlalți colegi ai tăi.
2. Ține un jurnal al vieții personale. Fă o listă de întrebări pe care le ai cu privire la diferite aspecte ale vieții personale sau scrie o poveste care să prezinte câteva chestiuni legate de dreptul la intimitatea vieții personale.

Lecția 2

Ce fel de lucruri fac parte din viața personală a oamenilor? Cum păstrează oamenii aceste lucruri în intimitatea vieții lor personale?

Această lecție are un scop...

Ai aflat că există trei moduri în care folosim expresia viață personală. Ai învățat și cum să identifici situații care țin de viața personală. În această lecție vei învăța ce fel de lucruri fac parte din viața personală a oamenilor și cum păstrează ei aceste lucruri în intimitatea vieții lor personale.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici ce fel de lucruri fac parte din viața personală a oamenilor, lucruri pe care ei doresc să le țină private. De asemenea, ar trebui să știi să explici și cum procedează oamenii pentru a păstra aceste lucruri private.

Cuvinte cheie...

a clasifica	izolare	secret
confidențialitate	chestiuni private	
excludere	brevet de invenție	

Idei de reținut...

Ce lucruri fac parte din viața personală a oamenilor?

Oamenii doresc ca anumite lucruri să rămână în intimitatea vieții lor personale. Acestea se numesc **chestiuni private**. Mai jos sunt câteva exemple de diferite tipuri de chestiuni private.

chestiuni private: *lucruri pe care o persoană le ține secrete sau ascunse și pe care nu dorește să le facă publice*

- **Comunicare.** De multe ori oamenii vor ca anumite lucruri care țin de comunicare să rămână private, cum ar fi scrisori, mailuri, conversații telefonice.
  - Cristina folosește întotdeauna un cod secret când scrie scrisori altor spioni.

- **Date despre propria persoană sau bunurile personale.** De multe ori oamenii vor ca lucrurile legate de propria lor persoană, cum ar fi gânduri, sentimente, credințe, sau păreri, să rămână private.
  - Luca nu vrea ca salariul său să fie făcut public.

- **Comportamente și acțiuni.** De multe ori oamenii vor ca propriile lor comportamente și acțiuni să rămână private.
  - Dl. Popescu nu vrea ca cei de la servicii să știe cu cine a votat la alegeri.

- **Asocieri.** De multe ori oamenii vor ca prietenii lor sau asocierile lor cu diferite persoane sau organizații să rămână private.
  - D-na Iacob nu vrea ca familia sa să știe să s-a înscris într-un club de parașutism.

- **Spațiu sau teritoriu.** De multe ori oamenii vor ca un anumit spațiu sau teritoriu să rămână privat.
  - Simona nu vrea ca vecinul ei Ionuț să se joace în curtea ei.

Rezolvă problema...

Poți să clasifici chestiunile private?

Formați mici grupuri pentru a vă gândi la trei exemple pentru fiecare tip de chestiuni private pe care tocmai le-ați studiat. Folosiți tabelul „Tipuri de chestiuni private” de mai jos. Enumerați exemple din experiența voastră, din povești pe care le-ați citit sau auzit, sau din situații pe care le-ați văzut la televizor sau în filme. Aveți grijă să nu dați exemple pe care voi sau familia voastră ar vrea să le țină private.

După ce toate grupurile termină de enumerat exemplele, fiecare grup își va prezenta tabelul în fața clasei.

a clasifica: a împărți în grupuri sau clase

Tipuri de chestiuni private

Chestiuni private	Exemple
Comunicare	
Date despre propria persoană sau bunurile personale	
Comportamente sau acțiuni	
Asocieri	
Spațiu sau teritoriu	

Idei de reținut...

Cum păstrează oamenii lucrurile în intimitatea vieții lor personale?

Oamenii procedează în diferite moduri pentru a menține anumite lucruri în intimitatea vieții lor personale.

- **Izolare.** Oamenii se pot izola pentru ca ceilalți să nu îi vadă sau audă.
  - ✓ Alin face vocalize doar când nu mai e nimeni acasă.

izolare: *faptul de a fi despărțit sau separat de ceilalți*

- **Secrete.** Oamenii pot ține secrete nepermițându-le celorlalți accesul la anumite chestiuni private.
  - ✓ Andreea nu permite nimănui să-i citească jurnalul.
  - ✓ Mihai nu vrea ca ceilalți să știe despre prietenii lui.

secret: *ceva ascuns, necunoscut sau nevăzut de public*

- **Confidențialitate.** Oamenii sunt de acord să nu dezvăluie secrete altor persoane.
  - ✓ Un medic sau avocat poate fi de acord să nu dezvăluie informații despre un pacient sau client.

confidențialitate: *considerat secret; a încredința cuiva anumite secrete*

- **Excludere.** Oamenii își păstrează intimitatea vieții private excluzând alte persoane pentru a nu fi văzuți sau auziți.

- ✓ Ileana și familia ei nu primesc pe nimeni în casa lor sau la masa lor în timpul prânzului.

excludere: a da afară, a îndepărta, a nu admite

Ce dorește această persoană să țină privat? Cum se comportă pentru a reuși acest lucru?

Rezolvă problema...

Poți identifica diferitele modalități prin care oamenii păstrează lucrurile private?

Citește povestea *Vestea cea bună a Dr. Petrache* și gândește-te la diferitele moduri în care oamenii ar putea acționa pentru a ține un secret și a-și păstra intimitatea.

După ce citești povestea, lucrează cu un partener pentru a răspunde la întrebările din tabelul pentru identificarea modului în care oamenii mențin lucrurile private de la sfârșitul poveștii.

Vestea cea bună a dr. Petrache

Compania Sănătatea Noastră lucrează la un nou medicament care poate preveni răceala comună. Acesta este un proiect secret.

Patronii companiei cred că și alte firme lucrează la un proiect asemănător. Ei știu că prima companie care scoate un medicament anti-răceală îl va putea **breveta**. Dacă firma Sănătatea Noastră poate obține un brevet de invenție pentru acest medicament, nici o altă companie nu îl va putea produce și vinde.

Firma Sănătatea Noastră a cheltuit foarte mulți bani pentru a găsi acest tratament. Pentru a ține secretul, doar câțiva oameni din companie știu despre acest proiect. Aceștia au trebuit să promită că nu vor spune nimănui despre acest lucru.

Un paznic stă în fața ușii laboratorului. Acesta îi lasă să intre doar pe oamenii care lucrează la proiect. Oamenii de știință trebuie să arate un permis special pentru a putea intra.

Mai sunt și alte motive pentru care oamenii doresc să aibă intimitate în companie. Dr. Sorin Petrache, cercetător la compania Sănătatea Noastră, se ocupă de proiect. Acesta se închide în biroul său pentru a fi singur cu gândurile sale. Spune că dacă este singur poate să se concentreze mai bine.

De asemenea, dr. Petrache are foarte multe informații cu privire la proiect pe care nu le spune nimănui.

Într-o zi, dr. Petrache a descoperit ceva. A fugit repede să-i spună și prietenei sale, dr. Laura Ivan.

„Am găsit formula specială! Trebuie să iei o pastilă în fiecare zi și nu vei mai răci deloc!” strigă el.

„Hai să spunem și celorlalți vestea cea bună”, a sugerat dr. Ivan.

„Pentru moment aș vrea să ții secretul”, spuse dr. Petrache. „Vreau să mai fac niște teste ca să fiu sigur că medicamentul funcționează perfect. M-aș simți prost dacă le-am spune tuturor, iar apoi să realizăm că medicamentul nu funcționează, sau, mai rău, îi îmbolnăvește pe oameni.”

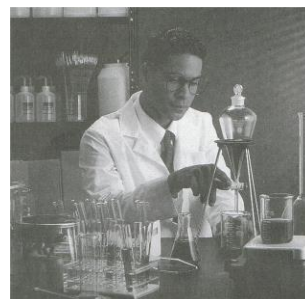
brevet de invenție: un document eliberat de o autoritate de stat pentru a proteja invenția sau descoperirea unei persoane, pentru ca aceasta să nu fie copiată de alții fără permisiune

Cum i-ar putea ajuta pe cei de la compania Sănătatea Noastră să
informațiile secrete dacă limitează accesul în laborator?

mențină

Ce ar putea face acest cercetător pentru a menține informațiile
secrete?

companiei

Tabel pentru identificarea modului în care oamenii mențin lucrurile private		
1. Cine dorește intimitate?	Comp. Sănătatea Noastră	Dr. Petrache
2. Ce obiecte sau lucruri dorește persoana să mențină private?		

3. Față de cine dorește persoana să aibă intimitate?		
4. Cum acționează persoana pentru a menține ceva privat?		

Aplicații practice

? Uită-te la răspunsurile date la întrebarea nr. 4 din tabel. Care dintre acestea sunt exemple de:

- izolare
- secrete
- confidențialitate
- excludere

? Care ar putea fi alte exemple de lucruri pe care o companie sau guvern ar vrea să le țină secrete?

Folosește ceea ce știi...

1. Fă un desen sau un colaj care să prezinte diferitele feluri în care oamenii păstrază ceva secret sau în intimitatea vieții lor private.
2. Fă o listă de lucruri pe care dorești să le menții în intimitatea vieții tale personale. Apoi vorbește cu un adult. Află ce fel de lucruri el sau ea dorește să mențină în intimitatea vieții sale personale. Compară lista ta cu cea a persoanei cu care ai vorbit. Ce asemănări există între cele două? Ce deosebiri există între cele două?